

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 1197
van **CARMEN RYHEUL**
datum: 2 september 2020

aan **LYDIA PEETERS**
VLAAMS MINISTER VAN MOBILITEIT EN OPENBARE WERKEN

Wegbeheerders - Aanleg en onderhoud amfibieëntunnels

Ik verwijs naar mijn recente schriftelijke vraag nr. 875 van 20 mei 2020 waarmee ik peilde naar de stand van zaken van ecoducten in Vlaanderen.

Wat betreft de amfibieëntunnels onder Vlaamse gewestwegen, volgde dit cryptische antwoord: "Ook de amfibieëntunnels beantwoorden grotendeels aan de verwachtingen."

Uit een recente studie die het departement Omgeving in opdracht van de Vlaamse minister van Omgeving door Natuurpunt liet uitvoeren, en die op 14 juli 2020 op de website van Natuurpunt werd gepubliceerd, blijkt echter dat de amfibieëntunnels die tot op heden in Vlaanderen werden aangelegd geenszins aan de verwachtingen voldoen.

Meer zelfs, deze studie stelt expliciet dat de al bestaande amfibieëntunnels vaak niet goed of zelfs gewoonweg niet werken.

Kritiekpunten in deze studie zijn onder meer dat, begrijpe wie kan, tunnels soms op locaties worden voorzien waar nauwelijks amfibieën trekken. Op plaatsen waar dan weer wél veel padden, kikkers en salamanders de weg oversteken, is de onderlinge afstand tussen de verschillende amfibieëntunnels vaak te groot (= meer dan 50 meter) of wordt in geen, te weinig (= over een te korte afstand) of slechte geleidingswanden voorzien.

Het grootste knelpunt bleek echter het gebrek aan onderhoud. Herpetofaunavoorzieningen zoals amfibieëntunnels moeten immers, net als elke weginfrastructuur, regelmatig worden gecontroleerd om na te gaan of alle onderdelen nog goed functioneren. Een jaarlijkse check om te kijken of de geleidingswanden nog goed op elkaar aansluiten of om te controleren of de tunnels niet verstopt zitten door bladval, takken of afval, gebeurt volgens deze studie echter bijna nergens.

Nog volgens de studie dient er dringend werk gemaakt om de bestaande amfibieëntunnels te optimaliseren. Daarbij kan volgens het departement Omgeving een belangrijke rol zijn weggelegd voor vrijwilligers die het peter- of meterschap van een 'tunnellocatie' op zich nemen en eventuele gebreken aan de geleidingswanden of de tunnels tijdig aan de wegbeheerder melden. Maar dan moet er desgevallend door deze wegbeheerder ook wel tijd en geld worden uitgetrokken om de nodige aanpassingen tijdig uit te voeren.

1. Is de minister op de hoogte van de bovenvermelde recente studie die door het departement Omgeving in opdracht van de Vlaamse minister van Omgeving werd uitgeschreven en door Natuurpunt werd uitgevoerd?
2. Wat vindt de minister van de kritiek die in deze studie wordt geformuleerd wat betreft de aanleg en het onderhoud van amfibieëntunnels in Vlaanderen (inzonderheid wat betreft dergelijke tunnels onder Vlaamse gewestwegen, waarvan het departement van de minister de wegbeheerder is)?
3. Welke structurele maatregelen heeft de minister al uitgevaardigd of zal zij uitvaardigen om tegemoet te komen aan deze kritiek wat betreft zowel de aanleg als het onderhoud van amfibieëntunnels (inzonderheid wat betreft dergelijke tunnels onder Vlaamse gewestwegen)?
4. Zal het departement, als wegbeheerder, wat betreft de aanleg van dergelijke tunnels onder Vlaamse gewestwegen in de toekomst steeds voorafgaand overleg plegen met het departement Omgeving van de Vlaamse minister van Omgeving, dat een ruime expertise heeft inzake migratie van amfibieën en de plaatsen waar het meest aangewezen is om amfibieëntunnels in Vlaanderen aan te leggen, alsook hoe deze tunnels (met inbegrip van de omgeving ervan) best dienen ingericht en onderhouden te worden?
5. Wat vindt de minister van de in de studie aangereikte oplossing om te werken met een lokaal peter-/meterschap voor het onderhoud van dergelijke tunnels, waarbij haar departement inzonderheid wat betreft de amfibieëntunnels onder de Vlaamse gewestwegen aan deze peters/meters jaarlijks voldoende financiële middelen aanreikt voor het door hen uitgevoerde onderhoud?

ANTWOORD

op vraag nr. 1197 van 2 september 2020

van **CARMEN RYHEUL**

1. Het Agentschap Wegen en Verkeer (AWV) werkt voor de aanleg van haar ontsnipperingsmaatregelen samen met het departement Omgeving of volgt studieopdrachten over deze thema's mee op. Zo ook deze studie voor de evaluatie van de bestaande amfibieëntunnels waaronder deze langs onze gewestwegen.
2. De aanleg wordt uitgevoerd op vraag van terreinbeherende organisaties. Dikwijls als vervanging van soms onveilige overzetacties door vrijwilligers. De aanleg van dergelijke tunnels wordt ook regelmatig gevraagd bij heraanlegprojecten. AWV laat zich voor de locatie, het aantal en de onderlinge afstanden tussen de tunnels leiden door de input van de betrokkenen op terrein.

AWV heeft in het verleden reeds het initiatief genomen voor het ontwikkelen van een steviger type geleidingswand (gewapend beton). De eerste projecten werden nog aangelegd met een minder duurzaam type waardoor ze langs de drukke gewestwegen niet lang stand hielden. Ook heeft de ervaring geleerd dat de typische amfibieëntunnels op langere termijn minder stabiel zijn bij druk en zwaar verkeer. Daarom proberen we nu, waar mogelijk, te werken met een rechthoekig gesloten type ecotunnel dat onder het wegdek moet aangelegd worden en dat ook bruikbaar is voor andere kleine dieren.

Voor het uitvoeren van controle op de goede werking of het onderhoud heeft de wegbeheerder geen specifieke expertise. Daarom wordt voor controle en onderhoud, net zoals bij de keuze van de locatie, gerekend op de inzet van de plaatselijke betrokken verenigingen. Enkel voor structurele problemen wordt actie ondernomen door de wegbeheerder.

3. Voor de wijze van aanleg wordt gesteund op de input van de aanvragers. Ook wordt de eigen expertise en de expertise van het departement Omgeving en/of het Agentschap Natuur en Bos ingezet. Er zijn echter dikwijls terrein beperkingen en/of budgettaire beperkingen waardoor voor een minder optimale aanlegwijze moet gekozen worden.
4. Zoals al werd aangehaald in het antwoord op deelvraag 2 wordt ook nagedacht over een alternatieve manier voor het oplossen van versnipperingsknelpunten van amfibieën. Gewestwegen zijn zeer druk bereden wegen met vaak zwaar verkeer. Het is gebleken dat de typische amfibieëntunnels niet altijd de goede oplossing zijn voor deze wegen en na een tijdje structurele problemen vertonen. AWV probeert nu waar mogelijk te kiezen voor een ruimere gesloten ecotunnel onder het wegdek die ook gebruikt kan worden door andere soorten. Wat betreft het onderhoud wordt momenteel de hand gelegd aan een Vademecum en dit in samenwerking met departement Omgeving, zie het antwoord op deelvraag 5.
5. AWV werkt momenteel aan de opmaak van een 'Vademecum Weginfrastructuur (VWI): deel Natuurtechniek' waarin vooral technische informatie zal opgenomen worden over de aanleg van wegbermen en ontsnipperingsmaatregelen (oa amfibieëntunnels). Daarin zal ook aandacht besteed worden aan de onderhoudsaspecten.

6. AWV werkt voor natuurgerichte projecten al jaren samen met de mensen van het departement Omgeving en voert ook dikwijls samen projecten uit in een gedeelde financiering. Zo ook met het Agentschap Natuur en Bos. Ook maken zij deel uit van de expertengroep die het 'Vademecum Weginfrastructuur (VWI): deel Natuurtechniek' van nabij mee opvolgt.
7. AWV is voorstander van een peter-/meterschap en tracht deze werkwijze al zo veel als mogelijk toe te passen op een meer informele manier, door de inzet van vrijwilligers van natuurverenigingen. Hierbij valt het regulier onderhoud van de amfibieëntunnels ten laste van de verenigingen en de structurele aanpassingen ten laste van de wegbeheerder. Ik verwijs hiervoor graag naar het antwoord op deelvraag 2.